

ΗΛΙΑΣ Λ. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΣ Κτύπος. — Κρόνος. — Κάδμος

«Τοῦτον δὲ Κρόνου υἱὸν εἶναι ὑβριστικὸν μὲν ἂν τι δόξειεν εἶναι ἀκούσαντι ἐξαίφνης, εὐλογον δὲ μεγάλης τινὸς διανοίας ἔκγονον εἶναι τὸν Δία· κόρον γὰρ σημαίνει οὐ παῖδα, ἀλλὰ τὸ καθαρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκήρατον τοῦ νοῦ.» [Πλάτων, «Κρατύλος» 396 b: Γι' αὐτὸν δὲ (τὸν Δία) θὰ νόμιζε κανεὶς ὅτι εἶναι ὑποτιμητικὸ νὰ εἶναι υἱὸς τοῦ Κρόνου, ἂν ἐξαφνα τὸ ἄκουγε, γιατί θὰ περίμενε φυσικὰ νὰ ἀκούσῃ ὅτι εἶναι ἀπόγονος μεγάλου πνεύματος ὁ Δίας. (' Ἀλλ' ἂν ὅμως ἐξετάσῃ σοβαρὰ τὸ πρᾶγμα, θὰ ἰδῇ ὅτι ἔχει ἄδικο) διότι ἡ λέξι «κόςρος» (πού φανερώνει τὸν Κρόνον), δὲν σημαίνει «μικρὸ παιδί» ἀλλὰ τὴν καθαρότητα αὐτοῦ καὶ τὸ ἀμόλυντον τοῦ νοῦ].

[Τὸ κείμενο πού ἀκολουθεῖ ἀποτελεῖ ἀπόσπασμα τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Η. Λ. Τσ., πού θὰ ἐκδώσῃ σύντομα ὁ «Δαυλός», στὸ ὁποῖο θὰ παρουσιασθῇ σὲ συστηματικὴ πλέον μορφή ἢ ἔρευνα γιὰ τὴν ἀποκρυπτογράφῃσι τῶν σημασιῶν τῶν γραμμάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού ἔχει ἤδη δημοσιευθῇ ὑπὸ μορφήν ἄρθρων στὸν «Δαυλὸ» (τεύχη 72 ἕως 90)].

Εἶναι καὶ ἐδῶ πάλι φανερό, ὅτι ἡ ἀνάλυσι τῶν ὀνομάτων σταματᾷ στὸ «ἔτυμον». Θὰ ἐπανέλθω ὅμως στὸ τέλος καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος. Ἄς δοῦμε ἀμέσως τὸ σύμφωνο «Κ». Ἀρχίζω μὲ τὴν «ἱστορία» τοῦ «Κ», ὅπως αὐτὴ διεσώθη μέσα ἀπὸ τίς πανάρχαιες λέξεις πού στηρίχθηκαν στοὺς ἀρχέγονους «φθόγγους» σημασία», στὰ ἀρχέγονα ὀνόματα τῶν πραγμάτων. Ἡ ἱστορία ξεκινᾷ πάντοτε ἀπὸ τοὺς ἔλλοπας θηρευτάς. Μὲ ποιὰ ὅμως ἠχητικὰ καὶ ὀπτικά ἐρεθίσματα μπορεῖ νὰ συνδεθῇ ὁ ἦχος «Κ-άπα» καὶ σὲ ποιὲς προσωπίδες κατέληξε ἡ μίμησι; Εἶναι γνωστό, ὅτι δὲν ὑπῆρξε καὶ δὲν εἶναι μόνο ὁ ἄνθρωπος θηρευτής, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ σαρκοβόρα ζῶα εἶναι ὑποχρεωμένα, γιὰ τὴν ἐπιβίωσί των, νὰ θηρεύουν, νὰ ἔλλο-χεύουν καὶ νὰ φονεύουν τὰ θηράματά των, γιὰ νὰ χορτάσουν τὴν πείνα των. Τὸ ἴδιο βεβαίως κάνουν καὶ τὰ σαρκοβόρα πτηνά, τὰ ὄρνεα, οἱ «οἰωνοί», ὅπως τὰ ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος. Καὶ τὰ ὄρνεα βεβαίως ἔλλο-χεύουν μὲ τὸν δικὸν τους τρόπο. Πετοῦν διαγράφοντας κύκλους καὶ διὰ τῆς ὀξυτάτης των ὀράσεως διακρίνουν κάτω στὸ ἔδαφος τὰ μικρὰ σὲ μέγεθος κυρίως φυτοφάγα ζῶα, καὶ ἐπιπίπτουν ἐπ' αὐτῶν ἀναρπάζοντάς τα. Εἶναι δὲ φυσικὸ νὰ εἶναι ἀνάλογο πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἄρπαγος πτηνοῦ καὶ τὸ θήραμα. Ποιὰ ὅμως ἡ σχέσι τῶν σαρκοβόρων ὀρνέων μὲ τὸν φθόγγο «Κ»;

Ἡ ἀπάντησι δίδεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρο ('Ὀδ. Ν 87, 'Ἰλ. Χ 139, 'Ὀδ. Ο 526). Ἄς δοῦμε τί λέει: (α) «... οὐδέ κεν ἴρηξ κίρκος ὀμαρτήσειεν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν» [οὔτε γεράκι, πού εἶναι τὸ πιὸ γρήγορο πουλί, θὰ δίωκε ἐπερχόμενο μ' αὐτὸ τὸν τρόπο]. (β) «Ἡύτε κίρκος ὄρεσφιν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν» [Καθὼς ἀκριβῶς ὁ κίρκος στὰ βουνά, τὸ πιὸ εὐκίνητο ἐκ τῶν πτηνῶν]. (γ) «᾽Ως ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις, κίρκος, Ἀπόλλωνος ταχύς ἄγγελος» [Καθὼς μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐκεῖνος μίλησε, πέταξε ἀπὸ τὰ δεξιὰ τὸ πουλί κίρκος, ὁ ταχύς ἀγγελιαφόρος τοῦ Ἀπόλλωνος]. Τὸ «γεράκι» οἱ Ἕλληνες τῶν νεώτερων χρόνων τὸ ἔλεγαν καὶ «κιρκινέζι». Τὸ ὄνομα κίρκ (ι)νέζι τοῦ ἐδόθη ἀπὸ τὴ φωνὴ πού ἐκβάλλει πετώντας, τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ μιμηθῇ μὲ τὸν φθόγγο

«ΚΙΡΚ». Αὐτὸς τῶρα ὁ φθόγγος συνεδέθη τόσο μὲ τὸ ἀρπακτικὸ καὶ σαρκοβόρο πτηνὸ «κίρκος», ὥστε νὰ γίνῃ καὶ τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ συνεδέθη ἐπίσης καὶ μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο πετοῦσε ἐλλοχεῦον, δηλαδὴ κυκλικῶς, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου ἔγινε καὶ ἡ ρίζα τῆς λέξεως «κύκλος». Γράφει τὸ Λεξικό: «Κύκλος, ου [περι τῆς ρίζης ἴδε ἐν λέξ. κίρκος] ὡς καὶ νῦν κύκλος ἢ ὁ γῦρος πράγματός τινος, ὅπποτε μιν δόλιον περι κύκλον ἄγωσιν, ἐπὶ τοῦ κύκλου ὃν θηρευταὶ σχηματίζουν περι τὸ θήραμα, τὸ θηρευτικὸν δίκτυον ὃ τοποθετοῦσι κυκλικῶς, περίξ τοῦ θηράματος π.χ. “Ὅσσα δὲ μερμήριξε λέων ἀνδρῶν ἐν ὀμίλῳ/ δέισας, ὅπποτε μιν δόλιον περι κύκλον ἄγωσιν”. [Ὀδύς. Δ 791-792]». Καὶ τὸ Λεξικὸ συνεχίζει: «Ἡ ρίζα “ΚΙΡΚ” διατηρεῖται ἀμετάβλητος εἰς τὸ λατινικὸν *circ-us* καὶ εἰς τὸ ἑλληνικὸν “κρίκος”». Τὸ Λεξικὸ σημειώνει ἀκόμη τὸ Σανσκρ. *κάρκ-ας* κ.ἄ. λέγοντας: «ὑποδεικνύουσιν ὅτι ἡ πρώτη σημασία ἦτο ἡ τοῦ κύκλου ἢ κρίκου καὶ ὅτι ὁ κίρκος (ἰέραξ) ἐκλήθη οὕτως ἐκ τῶν κύκλων οὓς σχηματίζει κατὰ τὴν πτήσιν αὐτοῦ, πρβλ. “κρίκος” παρ’ Ὀμήρῳ — ἴσως τὰ κύκλος, κυλλός, κυρτός, κυλίνδω ὡς καὶ τὰ κορώνη, Κυρήνη, Κέρκυρα εἶναι ἅπαντα τύποι ἐκ τῆς ρίζης».

Τὸ σχόλιό μου εἶναι συνδεδεμένο μὲ τὰ ἐρωτήματα: Προηγεῖται ἡ λέξι «κύκλος» τοῦ ἰέρακος; *Κύκλω* ... θηρεύει μόνον ὁ ἰέραξ; ἢ μήπως καὶ ὅλα τὰ ἀρπακτικὰ πτηνὰ τῶν ζώντων θηραμάτων; Γιατί ἄραγε ἐδόθη τὸ ὄνομα αὐτὸ στὸ «ἐλαφρότατο τῶν πετεηνῶν» καὶ ὄχι στὸν «ἀετόν»; Τέλος δὲ ἡ λέξι «κύκλος» ἀπὸ τῆς ρίζας ΚΙΡΚ- πῶς ἄραγε ἐσχηματίσθη; Σ’ ὅλα βεβαίως αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα δὲν ἀναμένω ἀπάντησι. Ἡ ἀπάντησι ἄλλωστε εὐρίσκεται σ’ αὐτὴ τὴν ἀνὰ χεῖρας σας ἔρευνα.

Ἡ ἱστορία ὅμως τῆς λέξεως συνεχίζεται καὶ στὴν περίοδο τῶν ἐλλόπων-βοσκῶν-κτηνοτρόφων, τοὺς ὁποῖους ὠνόμασαν «κύκλωπας» (ἴδε περὶ τῶν κυκλώπων στὸ κεφάλαιο «Ἱστορικὸ Πλαίσιο»). Ἐδῶ, στὸ γράμμα «Κ», θὰ ἐπαναλάβω ἐν συντομίᾳ, ὅτι τὸ ὄνομα *κύκλωψ* ἐδόθη σ’ αὐτοὺς ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο ἔκτιζαν τὰ «μαντριά» τους, τὶς «στάνες» τους. Καὶ πάλι καταφεύγω στὸν Ὀμηρὸ (Ὀδύς. Ι 181-185: Τὴν περιγραφὴ τὴν κάνει ὁ Ὀδυσσεύς):

« Ἄλλ’ ὅτε δὴ τὸν χῶρον ἀφικόμεθ’ ἐγγὺς ἐόντα,
 ἔνθα δ’ ἐπ’ ἐσχατιῇ σπέος εἶδομεν, ἄγχι θαλάσσης,
 ὑψηλόν, δάφνησι κατηρεφές· ἔνθα δὲ πολλὰ
 μῆλ’ οἰέεσσι τε καὶ αἰγέσσι ἰαύεσκον· περι δ’ αὐλῆ
 ὑψηλῆ δέδμητο κατωρυχέεσι λίθοισιν
 μακρῆσιν τε πίτυσσιν ἢ δὲ δρυσὶν ὑψικόμοισιν».

[Μὰ ὅταν λοιπὸν στὸν χῶρον (τῆς στάνης) ἐφθάσαμε, εὐρισκόμενον πολὺ κοντὰ ὅπου καὶ τὸ ἄκρο τῆς ἐντὸς βαθουλώματος τοῦ βουνοῦ στάνης, κοντὰ στὴ θάλασσα, ἀρκετὰ ψηλὰ ἀπ’ αὐτὴν περικυκλούμενη μὲ δάφνες· ὅπου δὲ πολλὰ πρόβατα, προβατοειδῆ καὶ γίδια διέρχονταν τὴν νύκτα· κυκλοτερῶς (περίξ) τοῦ ἀνοικτοῦ μέρους εἶχε κτισθῆ μάνδρα ὑψηλῆ μὲ λίθους καλῶς θεμελιωμένους (ἢ συναρμολογημένους), ὅπου καὶ μεγάλα πεῦκα καὶ βελανιδιῆς ψηλές καὶ φουντωτές]. Ἀπ’ αὐτὴν τὴν περιγραφὴ βγαίνει καὶ τὸ συμπέρασμα ὅτι ἤδη ὁ ἐλλὸς κτηνοτρόφος, μιμούμενος τὸν πρόγονό του ἐλλὸν θηρευτὴν, «κύκλω» συγκεντρώνει καὶ ἀσφαλίζει τὸ ζωϊκὸ του κεφάλαιο. Εἶναι δὲ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποὺ «ἰδιοῦται», οἰκειοποιεῖται χῶρον περιφράσσοντάς τον. Αὐτὸν τὸν περιφραγμένο χῶρον σχήματος «Ο» τὸν ὠνόμασαν *Ο-Ἴκον* (ἀλλὰ ἐπ’ αὐτοῦ στὸ γράμμα Ο). Σ’

αὐτήν ὅμως τῇ μεγάλῃ περίοδῳ τῶν θηρευτῶν καὶ κτηνοτρόφων-ἐλλῶν καὶ ἄλλοι
 ηχοὶ καὶ εἰκόνες προκαλοῦν τὴ μίμησι τοῦ ἤχου «Κ». Οἱ ὑλοτόμοι καὶ σήμερα
 μποροῦν νὰ ἀναγνωρίσουν ἐκ τοῦ ἤχου τὸ ξηρὸ ξύλο ἀπ' τὸ χλωρό. Αὐτὸ τὸ ξη-
 ρὸ ξύλο ὁ Ὅμηρος τὸ ἀναφέρει ὡς «ξύλον κάγκανον» ('Ιλ. Φ 364) ἢ «περὶ δὲ ξύ-
 λα κάγκανα θῆκαν» [Ὁδ. Σ 308: πέριξ δὲ ἔβαλαν κατάξερα ξύλα]. Ὁ ἄνθρωπος
 μιμούμενος τὸν ἤχο τοῦ ξηροῦ ξύλου (τοῦ χλωροῦ ἦταν τὸ ΔΟΥΠ-) πρόφερε τὸν
 «φθόγγο μὲ σημασία» ΚΑΓΚ. Τὸν ἤχο ὅμως αὐτὸ τὸν προκαλέσει ὁ ἴδιος, ὅταν
 κτυποῦσε μὲ τὸν πέλεκυ γιὰ νὰ τεμαχίσῃ, διαχωρίσῃ, τὰ ξύλα καὶ τὰ κἀνη κα-
 τάλληλα γιὰ τὴν φωτιά τῆς ἐστίας του. Αὐτὴ ἡ κίνησι τοῦ ὑλοτόμου, πού κτυπᾷ
 μὲ δύναμι ἀπὸ ἐπάνω πρὸς τὰ κάτω τὸν πέλεκυ, γιὰ νὰ τεμαχίσῃ ἢ διαχωρίσῃ (τὸ
 ξερὸ ξύλο τὸ ἀνοίγεις εὐκολώτερα, ἐὰν τὸ χτυπήσῃς καθέτως πρὸς τοὺς ἐτήσιους
 «κύκλους» του) τὰ ξύλα γιὰ τὴν φωτιά, εἶναι καὶ ὁ λόγος ποῦ ἡ ῥίζα τῆς λέξεως
 «καίω» εἶναι ΚΑΦ- (μὲ δίγαμμα), ὅπως συναντοῦμε τὴ λέξι στὸν Ὅμηρο, καὶ ἀκό-
 μη δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο ὅτι «τὸ ἄκρον ξύλον, ὃ ἐνίοτε τῇ αἰχμῇ, τὸ ἄκρον
 τοῦ δόρατος τὸ ἀπωξυμμένον», ἐλέγετο «καυλός», π.χ. «καυλῶ ἐάγη δολιχὸν δό-
 ρυ» ['Ιλ. Ν 162: στὴν αἰχμῇ ἔσπασε τὸ μακρὸ δόρυ]. Ὅπως ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀ-
 ναγνωστὴς, ἡ αἰτιώδη σχέσι ἤχων καὶ εἰκόνων ἀπετέλεσε τὸ θεμέλιο ἐπάνω στὸ
 ὁποῖο ἐκτίσθη ἡ ἐλληνικὴ ἔντεχνος γλῶσσα.

Ἄλλὰ καὶ ἀργότερα, ὅταν ὁ πόλεμος χρησιμοποιοῦντο ὡς μέσο βίας καὶ ἐ-
 πιβολῆς τῆς ἐξουσίας, καὶ τότε τὸν ὄξυν ἤχο τῶν τόξων, πού κλείνουν ὅταν ἐ-
 κρίπτον τὰ βέλη, «κλαγγήν» τὸν ὠνόμασαν ('Ιλ. Α 49), ἀλλὰ καὶ τὴν συγκεχυμέ-
 νη βοῇ τοῦ πλήθους, ὅπως καὶ τὶς φωνῆς τῶν γερανῶν «κλαγγήν» ἐπίσης ὠνόμα-
 σαν, π.χ. «Τρῶες μὲν κλαγγῆ τ' ἐνοπή τ' ἴσαν ὄρνιθες ὡς, ἦύτε περ κλαγγῆ γε-
 ρανῶν» ['Ιλ. Γ 3: Οἱ Τρῶες μὲ θόρυβο πού προκαλοῦσαν τὰ ὄπλα τῶν καὶ μὲ φω-
 νῆς ὅμοιες μὲ ὄρνέων ἀπαράλλακτα μὲ αὐτῆς τῶν γερανῶν βιάδιζαν. — Σημειῶνω
 ὅτι τὸ τονίζει αὐτὸ ὁ Ὅμηρος, διότι οἱ Ἀχαιοὶ ἐβάδιζαν στὴ μάχη σιωπῶντες].
 Τὸ «καχλάζω» καθ' Ἡσύχιον «γέγονε ἀπὸ τῶν κυμάτων». «Καχλάζω» πάλιν καθ'
 Ἡσύχιον «ἀθρώως, ἀφθόνως καὶ ἀμέτρως γελῶ» (κά, κά, κά ἢ χά, χά, χά).

Ὁ φθόγγος μὲ σημασία «Κ», ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν ἀρχικῶν σημασιῶν του,
 περιέκλειε γενικώτερα τὴν κίνησι τὴν δίδουσα ἢ μεταβάλλουσα τὴν μορφή τῶν
 πραγμάτων ἀλλὰ καὶ τὸν ἤχο πού ταυτίζεται μὲ τὴν κίνησι ἢ ἐκφράζει τὴν δι' αὐ-
 τῆς μεταβολῆ. Ὁ Ἀριστοτέλης («Φυσικῆς ἀκροάσεως» 200 b 35) μᾶς λέγει:
 «Οὐκ ἔστι δὲ τις κίνησις παρὰ τὰ πράγματα· μεταβάλλει γὰρ τὸ μεταβάλλον αἰεὶ ἢ
 κατ' οὐσίαν ἢ κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ ποιὸν ἢ κατὰ τόπον». [Δὲν ὑπάρχει κίνησι ἐ-
 κτὸς τῶν πραγμάτων· διότι μεταβάλλεται (ἀλλάζει) οὐσία (μορφή), ποσότητα ἢ
 τόπο μόνον ὅ,τι ἔχει ἀπὸ τῆ φύσι του τὴν ἰκανότητα τῆς διαρκούς μεταβολῆς].
 Ἐδῶ βεβαίως ἡ κίνησι συνδέεται μὲ ἤχο, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας εἶναι ὁ τρόπος
 μὲ τὸν ὁποῖον αὐτὴ μεταβάλλεται σὲ ὄνομα τῶν πραγμάτων, τὸ δὲ ὄνομα ἐκφρά-
 ζει τὴν οὐσία (μορφήν) αὐτῶν. Π.χ. κτυπῶ μὲ τὸν πέλεκυ σημαίνει, ὅτι διὰ κινή-
 σεων τεμαχίζω τὸ ξύλο, ἀλλὰ ἢ πρᾶξι αὐτῆ τοῦ τεμαχισμοῦ παράγει ἐκτὸς τῆς
 μεταβολῆς καὶ κάποιον ἤχο, πού τὸν ἐκφράζει τὸ «κτυπῶ». Ταυτοχρόνως οἱ κινή-
 σεὶ τοῦ ὑλοτόμου μᾶς δίδουν καὶ τὸ περιεχόμενον ὄλων τῶν προερχομένων ἐξ αὐ-
 τῆς μεταβολῶν σὲ ποσότητα καὶ ποιότητα. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν εὐρύτατη ποικι-
 λία σημασιῶν θὰ κινηθῇ καὶ ἡ συμμετοχὴ τοῦ συμφώνου «Κ» στὴν ὀργάνωσι καὶ
 τὸν σχηματισμὸ τῶν λέξεων.

Βασική όμως έννοια, περίξ τῆς ὁποίας θὰ κινηθῆ τὸ «Κ», τὸ ἐπαναλαμβάνω, εἶναι ἡ κίνησι ἢ προερχόμενη ἢ ἀπὸ τὴν φύσι ἢ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Αὐτὴ ἡ κίνησι τῆς φύσεως, πρὸς τὰ κάτω ἐφορμούσα, ἢ συνδέεται μὲ τὸ «κυλίνδω», τὸ ὁποῖο προκαλεῖ ὁ ἄνεμος στὴν θάλασσα [*«κῦμα κυλίνδεται»* (Ἰλ. Α 307)] ἢ *«πέδονδε κυλίνδετο λᾶας»* [Ἰδύσ. Α 598: ἢ τὴν πέτρα στὸ ἔδαφος (τὸ κατηφορικό)] ἢ τὸ γεράκι ποῦ ἀρπάζει τὴν λεία του ἢ ὁ ἄνθρωπος ποῦ κόπτει τὰ ξερὰ ξύλα, λαξεύει τὴν πέτρα κ.λπ., μᾶς ὀδηγεῖ στὸ νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸν φθόγγο «Κ» μὲ ὄσες ἀνέφερα πρωτογενεῖς καὶ ἄλλες μεταφορικῆς σημασίαι, οἱ ὁποῖαι στηρίχθηκαν ἐπὶ τοῦ φθόγγου αὐτοῦ.

Μὲ αὐτὴ τὴν ἐρμηνευτικὴ πλέον θέσι τοῦ συμφώνου «Κάπα» ἄς δοῦμε τί λέγει τὸ λεξικὸ τῶν Liddell καὶ Scott καὶ δι' αὐτῶν οἱ γραμματικοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου:

«Τὸ “κ” εἶναι τὸ ψιλὸν οὐρανισκόφωνον ἄφωνον ἔχον ἀντίστοιχα τὸ μέσον “γ” καὶ τὸ δασύ “χ” [...].

»Μεταβολαὶ τοῦ “κ” ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς διαλέκτοις κ.λπ.:

»1) Παρ’ Ἰωσι τὸ “κ” ἀντικαθιστᾷ τὸ “χ” ὡς κιθῶν-χιτῶν, δέκομαι-δέχομαι, βᾶθρακος-βᾶτραχος, κῦθρη-χῦτρα. Οὕτως οἱ παλαιότεροι Ἄττ. μετέβαλλον τὰ χνόος εἰς κνόος, ζνάπτω-κνάπτω, ρέγχω-ρέγκω.

»2) Παρ’ Ἰωσι τὸ “κ” ἐνίοτε ἀντικαθιστᾷ τὸ “π” ὡς κου, κοτε, κως κ.λπ. ἀντί που, ποτε, πως...

»3) Παρὰ Δωρ. τὸ “κ” ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ “τ” ὡς ὄκα, ἄλλοκα, τῆνος ἀντί ὄτε, ἄλλοτε, κείνος.

»4) Παρὰ Θεσσαλοῖς τὸ “κ” προετιάσσετο λέξεων τινων ὡς καπήνη ἀντί ἀπήνη.

»5) Τὸ “γ” πρὸ τοῦ “κ” (ὡς καὶ πρὸ τοῦ “γ”, “χ”, “ξ”) προφέρεται ὑγρῶς ὡς “ν”».

Καὶ προχωρῶ ἀμέσως σὲ μερικὰ παραδείγματα.

ΚΡΟΝΟΣ

Ξεκινῶ ἀπὸ τὸ ὄνομα «Κρόνος», μὲ τὴν ἐτυμολογία τοῦ ὁποίου ἀσχολήθηκε ὁ Πλάτων στὸν «Κρατύλο». Θὰ δώσω μὲ πολὺ σύντομο τρόπο τὶς πληροφορίες περὶ τοῦ Κρόνου, τὶς ὁποῖαι ἔχομε ἐκ τῆς «Θεογονίας». Ἡ ἄνοδος τοῦ Κρόνου, τοῦ μικρότερου υἱοῦ τοῦ βασιλεύοντος τὴν περίοδο ἐκείνη ἐπὶ τῶν βασιλέων Οὐρανίωνων «Μεγάλου Οὐρανοῦ», συντελεῖται μὲ ἀνόσιο τρόπο. Ὁ *«ἀγκυλομήτης Κρόνος καὶ δεινότατος παίδων»* (Θεογ. στίχ. 137, 238), δηλαδὴ ὁ δολερὸς καὶ πανοῦργος Κρόνος ὁ ἐμποῦν δέος ἐξ ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ Οὐρανοῦ, ἀναλαμβάνει καὶ ὑπόσχεται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σχέδιο τῆς μητρός του, νὰ ἀποκόψῃ δηλαδὴ τὰ γεννητικὰ μόρια τοῦ πατρός του, γιὰ νὰ περιέλθῃ ὁ δεῦτερος σὲ ἀνικανότητα καὶ ἐκπέσῃ τῆς ἐξουσίας τοῦ ὑπερτάτου Οὐρανίωνος ἢ «Μεγάλου Οὐρανοῦ» (Θεογ. στίχ. 164-184). Ἡ ἐκτέλεσι μιᾶς τόσο ἀποτρόπαιας ἐντολῆς, μετὰ προθυμίας μάλιστα, ἴσως νὰ ἔδωσε τὸ ἐρέθισμα στοὺς *«ποιητάς»* τῶν «Μουσειῶν Λόγων» νὰ δημιουργήσουν ἐκ τοῦ ὀνόματος τὸ ρῆμα *«κραιαίνω»* μὲ τὴ σημασία τοῦ ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ. Ἐκ τῆς ρίζας δὲ ΚΡΑΝ- ἢ ΚΡΑ- παρήχθησαν οἱ λέξεις *κραντήρ* (ὁ ἐκτελῶν), *κράντωρ* (κυβερνήτης, βασιλεύς), *κράτος* (ἰσχύς, δύναμις, ἐξουσία), *κρέων* (ἄρχων, δεσπότης, κύριος).

Τί ὅμως σημαίνει ὁ φθόγγος μὲ σημασία «ΚΡ»; Εἶναι φανερό, μετὰ τὰ ὅσα ἀ-

νέπτυξα, ότι το «Κ» ἐδῶ σημαίνει κόπτω-διαχωρίζω. Μὲ τὴν σύνδεσί του ὁμως μὲ τὸ «Ρ» μᾶς ἀφήνει νὰ ἐννοήσουμε ὅτι τὸ «ΚΡΑ», δηλαδή ἡ ἀποκοπή, γίνεται ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ἐπομένως τὸ «ΡΑ» ἐδῶ μπορεῖ νὰ δηλώνῃ καὶ τὴν ροὴ αἵματος. Στὸ ὄνομα ὁμως ΚΡΟΝΟΣ τὸ κτυπῶ, κόπτω, διαχωρίζω, ἀκρωτηριάζω, σταματῶ δι' ἀποκοπῆς τὴν ροή, τὴν συνέχεια(;), σκοπὸν ἔχει τὸ «ΚΡ-άτος» τοῦ Οὐρανοῦ, τὸν Οὐρανόν. Καὶ νέο ἐρώτημα: Ποῖον Οὐρανόν; Ἡ ἀπάντησι εἶναι: τὸν «ΝΟ», δηλαδή τὸν διανεμόντα (Νέμω) τὰ ἀγαθὰ κατὰ τὴν ἀξίαν, ὥστε νὰ μὴν προκαλεῖται ἡ δικαία ὀργή (Νέμεσις) στὸν κόσμον γύρω του, σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη (Ο). Τοῦτο δὲ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα αὐτοῦ (Σ-σῆμα).

Θεωρῶ ὡς βέβαιο ὅτι τὰ ὀνόματα στοὺς ἀνθρώπους δὲν ἐδίδοντο ὅπως στὰ πράγματα, ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ ἀφοῦ ἀναδεικνύοντο τὰ σωματικά, ψυχικά καὶ πνευματικά προτερήματα ἢ ἐλαττώματά των. Ἡ ἀπόδειξι περιέχεται στὸ ὄνομα «Τιτάνες», τὸ ὁποῖο ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Οὐρανοῦ σ' ἐκείνους τοὺς βασιλεῖς («Τιτῆνας καλέεσκε»), διότι «*τιταίνοντας ἀτασθαλίη μέγα ῥέξει ἔργον...*». [Θεογ. στίχ. 207-210: «*Τιτῆνας*» ἀπεκάλεσε, διότι τεντώνοντας τὴν ἀδικία διέπραξαν ἀποτρόπαιο ἔργο]. Τὸ συμπέρασμα μου εἶναι, ὅτι διὰ τοῦ ὀνόματος «Κρόνος» ἔκλεισε, τερματίσθηκε, ἔλαβε τέλος ἡ παλαιὰ περίοδος τῶν Οὐρανίωνων (πόλεμος Τιτάνων — ἄνθοδος τοῦ Διός) καὶ ἐπομένως καὶ ἡ «*τῆς στάσειος τελευτή...* τῆδε γ' ὀδῶ κρανεσθαι» [δι' αὐτῆς τῆς μορφῆς ἐξεπληρώθη], ὅπως ἔλεγε καὶ ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. I 625-626) σ' ἄλλη περίπτωσι. Αὐτὴ δὲ ἡ περίοδος ἔχει ἀσφαλῆ σχέσι μὲ αὐτὴν ποὺ ὁ Ἡσίοδος ὠνόμασε «*χρῦσειον γένος*» (ἴδε εἰς κεφάλαιον «Σίδηρος») καὶ ἱσχυρὰ ἀκόμη δικαιολογεῖ τοὺς Ἀθηναίους τῶν κλασσικῶν χρόνων, ποὺ ἔδιδαν στὸν παρελθόντα χρόνον τὸ ὄνομα «Κρόνος» μὲ τὴν κακὴ πάντοτε σημασίαν τοῦ «*ξεμωραμένου*» γέροντος, ὁ ὁποῖος ἀπέρχεται γιὰ νὰ ἔλθῃ ἡ νέα ἐποχὴ¹. Τέλος ἡ ἐτυμολογικὴ ἐρμηνεῖα τοῦ Πλάτωνος γιὰ τὸ ὄνομα «Κρόνος» ὡς προερχόμενη ἐκ τοῦ «*κόρος*» χάρις εἰς τὸν «*καθαρόν καὶ ἀκήρατον αὐτοῦ νοῦν*» ἔρχεται σὲ πλήρη ἀντίθεσι μὲ τὸ «*ἀγκυλομήτης*», ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ἡ «Θεογονία».

ΚΑΔΜΟΣ

Μετὰ τὸν «Κρόνον» ὁ «Κάδμος» θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ ἀμέσως ἐδῶ. Θὰ ἀναφερθῶ συνοπτικῶς καὶ στὴν ἱστορία τοῦ Κάδμου, ὅπως αὐτὴ ἀποσπασματικῶς περιῆλθε εἰς γνῶσιν τῶν μεταγενεστέρων ἐκ τῆς «Θεογονίας», τῶν «*Ἡοιδῶν*» καὶ τοῦ Ὅμηρου, τῶν μόνων ἀὐθεντικῶν πηγῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἔγιναν γνωστά τὰ σπουδαῖα ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων τῶν πανάρχαιων χρόνων, ὅπως καὶ τὰ πλεον χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα αὐτῶν ἢ τοῦ ἔργου των. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸ θεώρησα πάντοτε, ὅτι τὰ συμπέρασμα τῆς ἱστορικῆς, καθ' ὅλα, αὐτῆς περιόδου, ἢ ὁποῖα ἐτερματίσθη διὰ τοῦ ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμοῦ, μόνο μέσω τῶν κειμένων αὐτῶν πρέπει ἐκ νέου νὰ ἀναζητηθοῦν. Κάθε μεταγενέστερη μελέτη ἐκείνης τῆς περιόδου πρέπει νὰ ἐξετάζεται προσεκτικὰ, διότι εἶναι δυνατὸν νὰ διδῇ πληροφορίες συμπληρωματικὲς ἀλλὰ καὶ παραπλανητικὲς ἢ ἀκόμη φαντα-

1. Κρόνια ἐλέγετο ἡ ἑορτὴ τοῦ Κρόνου, ἢ ὁποῖα ἐτελεῖτο κατὰ τὴν 20ὴν τοῦ μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ὁ ὁποῖος «κάποτε» ἐλέγετο καὶ «Κρόνιος μῆν». Ὁ Ἑκατομβαιῶν ἦταν ὁ πρῶτος μῆνας τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους καὶ ἀντιστοιχοῦσε πρὸς τὸ ἀπὸ 15 Ἰουλίου διάστημα μέχρι τῆς 16 Αὐγούστου. «Κρονίων ὄζειν» = ἔχειν ὁσμὴν παλαιῶν χρόνων.

Ὁ Κάδμος φονεύει τὸν δράκοντα στοὺς Δελφοὺς καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Ἀπόλλωνος (συμβολισμὸς τῆς ἐξαλείψεως τῆς βαρβαρότητας ἀπὸ τὸν ἐκπολιτιστὴ Κάδμο, πού ἦταν σύγγενος τοῦ Διὸς).

στικές. Είναι δὲ γνωστό, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς πανάρχαιας αὐτῆς περιόδου, τῆς πρὸ Δευκαλίωνος, πολλὰ δεινὰ ὑπὸ τῶν μυθοπλαστῶν ὑπέστη. Τὸ πρόσωπο ἰδιαίτερα τοῦ «Κάδμου», μὲ τὸ ὁποῖο ἐδῶ θὰ ἀσχοληθῶ, ἔχει ὀδηγήσει σὲ πολλές χρονολογικὲς «περιπλανήσεις» καί, τὸ χειρότερο, διεπράχθη τὸ λάθος τῆς ἱστορικῆς συγχύσεως ἢ ἐλλείψεως σαφηνείας ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ὡς πρὸς τὸ ὄνομά του, τὸ ἀλφάβητο καὶ τοὺς Φοίνικες, μὲ συνέπεια νὰ ὀδηγηθοῦν ἀργότερα οἱ ἀνατροπεῖς τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, στηριζόμενοι ἔστω καὶ ἀτελῶς, στὴν ἀπόδοσι τῆς «ἐπινοήσεως» τοῦ ἀλφάβητου τοῦ Φοίνικες. Εἶμαι ὡς ἐκ τούτου ὑποχρεωμένος (α) ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ «ἐπινοήσι» προϋποθέτει συμβατικότητα, δηλαδὴ μὴ αἰτιώδη σχέσι, (β) ἐπειδὴ ἡ παρούσα ἔρευνα σκοποῦν ἔχει νὰ ἀποδείξει δι' αὐτῆς πλεόν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας τὴν ἑλληνικὴν προέλευσι τοῦ ἀλφάβητου καὶ (γ) ἐπειδὴ ὁ Κάδμος αὐτός, γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ Ἡρόδοτος διέπραξε τὴν αὐθαιρεσία νὰ τὸν φέρῃ στὰ δικά του χρονολογικὰ «πιστεῦω», ἀναφέρεται στὰ πανάρχαια κείμενα ποὺ στηρίζουν τὸ ἱστορικὸ μέρος τῆς παρουσίας ἔρευνας, νὰ σταθῶ περισσότερο στὸ ὄνομα αὐτό².

« Ἄρμονίην θ', ἦν Κάδμος ὑπέρθυμος θετ' ἄκοιτιν» [...]

*«Κάδμω δ' Ἄρμονίη, θυγάτηρ χρυσῆς Ἄφροδίτης,
Ἰνώ καὶ Σεμέλην καὶ ἄγανην καλλιπάρηον
Αὐτόνοην θ' ἦν γῆμεν Ἄρισταῖος βαθυχαίτης
γείνατο καὶ Πολύδωρον ἐυστεφάνω ἐνὶ Θήβῃ»*

[τὴν Ἄρμονία, ποὺ ἐπῆρε ὡς σύζυγο ὁ μεγαλόκαρδος Κάδμος (...). Καὶ σ' αὐτὸν τὸν Κάδμο ἢ Ἄρμονία, ἢ θυγάτηρ τῆς χρυσῆς Ἄφροδίτης, ἔδωσε τὴν Ἰνώ καὶ τὴν Σεμέλη καὶ τὴν ἔνδοξη καὶ ὠραία στὸ πρόσωπο Αὐτόνοη, τὴν ὁποία παντρεύθηκε ὁ Ἄρισταῖος ὁ πυκνὴν καὶ μακρὰν κόμην ἔχων, μετὰ τῆς ὁποίας γέννησε τὸν Πολύδωρο, τὸν μόνον στὴν Θήβα τὴν στεφανωμένη μὲ ὠραῖο τεῖχος.] Στὸν στίχο 940 ἢ «Θεογονία» μᾶς ὁμιλεῖ γιὰ τὴν Σεμέλη, τὴν κόρη τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἄρμονίας, καὶ ἀφήνει νὰ ἐννοηθῇ ὅτι διὰ τοῦ Διός, «*ἰερόν λέχος εἰσαναβάσα*» καὶ αὐτὴ, ἔφερε στὸν κόσμον ἔνδοξο καὶ φημισμένο υἱό, τὸν Διώνυσον τὸν πολύχαρο:

*«Καδμείη δ' ἄρα Σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱὸν
μειχθεῖσ' ἐν φιλότῃ, Διώνυσον πολυγηθέα
ἀθάνατον θνητῇ· νῦν δ' ἀμφοτέροι θεοὶ εἰσιν»*

Στὸν στίχο 947 μᾶς λέγει, ὅτι ὁ χρυομάλλης Διώνυσος τὴν ξανθὴν Ἀριάδνη, τοῦ Μίνωος τὴν κόρη, ἔλαβε ὡς σύζυγο:

*«Χρυσοκόμης δὲ Διώνυσος ξανθὴν Ἀριάδνην,
κούρην Μίνωος θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.»*

Ποιὸς Μίνωος εἶναι αὐτός (διότι ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι βασιλεῖς στὴν Κρήτη μὲ

2. Στὸ λεξικὸ «Σουίδα» καὶ στὴ λέξι «Κάδμος» μνημονεύεται τὸ ὄνομα Κάδμος ὁ Κῶος ἰδρυτῆς τῆς πόλεως Ζάγκλης (Μεσσηνίας), ὁ Κάδμος ὁ Μιλήσιος (ἱστορικός), ὅπως ἀκόμη ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐδόθη σὲ ποταμὸ τῆς Ἡπείρου καὶ σὲ ὄρος τῆς Μ. Ἀσίας. Εἶναι δηλαδὴ παράδοξο νὰ θεωροῦμε, ὅτι τὸ ὄνομα «Κάδμος» εἶναι ἄρκετὸ ἀπὸ μόνο του χωρὶς καμμία ἄλλη σύνδεσι νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ σὲ συμπεράσματα. Τὸ λεξικὸ «Σουίδα» (1ος αἰὼν μ.Χ.) ἐκτός τῶν ἄλλων περιέχει καὶ πλούσιο ἱστορικὸ ὑλικὸ μὲ ἀποσπάσματα Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων συγγραφέων.

τὸ ὄνομα Μίνως), μᾶς τὸ λέει ὁ Ὅμηρος (Ὀδύσ. Τ 179) τονίζοντας ὅτι στὸν στίχον αὐτὸ ὀμιλεῖ γιὰ τοῦ μεγάλου Διὸς τὸν σύντροφο:

*«Τῆσι δ' ἐνὶ Κνωσὸς μεγάλη πόλις, ἔνθα τε Μίνως
ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς».*

Ἐκ τῶν στίχων αὐτῶν ποῦ παρέθεσα, καταδεικνύω ὅτι ὁ Κάδμος, ὁ ἰδρυτὴς τῆς πόλεως τῶν Θηβῶν, εἶναι σύγχρονος τοῦ Διὸς, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ὁ ἔραστὴς τῆς κόρης του Σεμέλης, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγεννήθη ὁ «Διώνυσος πολυγηθέας». Τὴν Θήβα τέλος ὁ Ἡσίοδος (*Ἔργα καὶ Ἡμέραι*, στίχ. 162) ἀποκαλεῖ «ἐπτάπυλον», μὲ ἐπτὰ θύρες.

Στὸν Ὅμηρο (Ὀδύσ. Ε 333-335) μᾶς δίδεται πλαγίως μιὰ πληροφορία σημαντική. Μᾶς λέει δηλαδὴ ὅτι: Ὁ Ὀδυσσεὺς μέσα σὲ μιὰ φοβερὴ θαλασσοταραχὴ, τὴν ὁποία περιγράφει μὲ ἀπροσέγγιστο μέχρι σήμερα τρόπο (Ε 299-335), αἰσθάνονταν πὼς ἐχάνετο. Τότε ὁμως ἡ κόρη τοῦ Κάδμου ἢ Ἰνώ, ποῦ **πρῶτα ἦτανε θνητὴ μ' ἀνθρώπινη φωνή, ἐνῶ τώρα μέσ' στίς θάλασσες ἀπολαμβάνει θεϊκῶν τιμῶν**, τὸν λυπήθηκε κ.λπ.:

*«Τὸν δὲ ἴδεν Κάδμου θυγάτηρ, καλλίσφυρος Ἰνώ,
λευκοθέη, ἣ πρὶν μὲν ἔην βροτὸς αὐδήςεσσα
νῦν δ' ἄλῳς ἐν πελάγεσσι θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς».*

Στοὺς στίχους αὐτοὺς (Ε 333-335) ὁ Ὅμηρος διὰ τοῦ «πρὶν» μὲ τὴ σημασία τοῦ «ἄλλοτε ποτε» ἀπομακρύνει τὸ πρόσωπο τῆς κόρης τοῦ Κάδμου Ἰνούς ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ Κάδμου στὸ ἄγνωστο παρελθὸν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει στὴν ἐποχὴ τοῦ Διὸς («θεῶν ἐξέμμορε τιμῆς»). Αὐτὴ ἄλλωστε εἶναι ἡ δευτέρη ἀναφορὰ τοῦ Ὁμήρου στὸν Κάδμο. Ἡ πρώτη γίνεται στὴν Ἰλιάδα (Ξ 325), ὅπου παραδέχεται ὁ Ζεὺς ὡς δικό του υἱὸν τὸν Διώνυσον τῆς Σεμέλης.

Ἄς δοῦμε τώρα, ἀπὸ ἱστορικὴ σκοπιά, τίς πληροφορίες καὶ τὰ συμπεράσματα τοῦ Ἡροδότου, συνοπτικῶς. Ἀρχίζω μὲ τίς πληροφορίες ποῦ ἔλαβε ἐκ τῶν ἱερέων (Εὐτέρπη 143-146):

«Μὲ εἰσήγαγον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ (τοῦ Καρνάκ) καὶ ἐκεῖ μοῦ ἔδειξαν τριακοσίους τεσσαράκοντα καὶ ἓνα κολοσσοὺς ξυλίνοὺς λέγοντες ὅτι κάθε ἀρχιερεὺς τοῦ Ἡφαίστου στήνει εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἐν ὅσῳ ἀκόμη ζῆ, ἓνα ξόانون μὲ τὴν μορφήν του· δεικνύοντες εἰς ἐμὲ οἱ ἱερεῖς τὰ ξόανα ταῦτα καὶ ἀπαριθμοῦντες μὲ ἐβεβαίωνον ὅτι καθένα ἀπὸ τὰ πρόσωπα αὐτὰ ἦτο υἱὸς ἐνὸς πατρὸς συμπεριλαμβανομένου εἰς τὴν σειρὰν³.

» Ἀρχισαν - συνεχίζει ὁ Ἡρόδοτος— ἀπὸ τὴν εἰκόνα (ξόانون) ποῦ ἀπέθανε τελευταῖος καὶ ἐπέρασεν ὀλόκληρον τὴν σειρὰν, ἕως ὅτου συνεπλήρωσαν τὴν ἀπόδειξιν δι' ὅλας τὰς σειράς, ἀπὸ τὸν πρῶτον βασιλέα ἕως τὸν ἱερέα τοῦτον τοῦ Ἡφαίστου, ποῦ ἐβασίλευε τώρα. Καὶ ὄντως τριακόσια μὲν γενεαὶ ἀνθρώπων εἰς σειρὰν ἀρρένων ἰσοδυναμοῦν πρὸς δέκα χιλιάδας χρόνια· καὶ αἱ τεσσαράκοντα μία γενεαὶ ποῦ ὑπολείπονται προστιθέμεναι εἰς τὰς τρακοσίας μᾶς δίδουν χίλια τριακόσια τεσσαράκοντα ἔτη.

3. Ἀξιοπαρατήρητο εἶναι ὅτι πρὸ 150 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἡροδότου ὁ Ἐκαταῖος δηλώνει στὸ βιβλίον του «Γῆς περίοδος» ὅτι τοῦ εἶχαν ἐπιδειξέι τέσσαρα ξόανα ὀλιγώτερα αὐτῶν ποῦ μέτρησε ὁ Ἡρόδοτος.

»Ούτως εἰς διάστημα ἕνδεκα χιλιάδων καὶ τριακοσίων τεσσαράκοντα ἐτῶν, συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους των, οὐδεὶς θεὸς μὲ ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν ἐγεννήθη. Οἱ τριακόσιοι τεσσαράκοντα πέντε κολοσσοὶ ἐγεννήθησαν Πίρωμις ἀπὸ Πίρωμιν, χωρὶς νὰ συνδέσουν αὐτοὺς οὔτε μὲ θεὸν οὔτε μὲ ἥρωα. Πίρωμις μεταφραζόμενον εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν σημαίνει “καλὸς κάγαθός”.

»Αὐτοὶ ὅμως πού ἐβασίλευσαν εἰς τὴν Αἴγυπτον πρὶν ἀπ’ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ἦσαν, ἔλεγον, θεοὶ ζῶντες μαζὶ μὲ ἀνθρώπους καὶ ὅτι ἀπ’ αὐτοὺς κάθε φοράν ἦτο ἓνας πού εἶχε τὴν ἐξουσίαν. Τελευταῖος ἐβασίλευσε τῆς Αἴγυπτου, ἔλεγον, ὁ ὜ρος υἱὸς τοῦ Ὀσίριος... Ὁ Ὀσίρις εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ὀνομάζεται Διόνυσος.

»Οἱ Αἰγύπτιοι βεβαιώνουν, ὅτι γνωρίζουν ἀσφαλῶς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους, διότι πάντοτε ἀριθμοῦν τὰ ἔτη καὶ τὰ καταγράφουν. Κατὰ τὴν ἰδικὴν μου ὁμως ἄποψιν ἀπὸ τὸν Διόνυσον, πού λέγουν ὅτι ἐγεννήθη ἀπὸ τὴν Σεμέλην τὴν κόρην τοῦ Κάδμου, μέχρι τώρα πού ἐγὼ εὐρίσκομαι ἐδῶ, εἶναι περίπου χίλια ἑξακόσια χρόνια ... μεταξύ λοιπὸν τῶν δύο τούτων ἀπόψεων εἶναι ἐλεύθερος ὁ καθένας νὰ παραδεχθῆ ἑκείνο πού θὰ θεωρήσῃ πειστικώτερον».

Αὐτὰ μᾶς λείπει ὁ Ἡρόδοτος, καὶ βεβαίως δικαιούται νὰ ἔχη τὶς δικές του ἀπόψεις στηριγμένες στὸν τράγο «*Μένδην*», στὸν υἱὸ τοῦ Ἀμυθέωνος Μελάμποδα, ὁ ὁποῖος δίδαξε στοὺς Ἕλληνας καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Διονύσου καὶ τὴν θυσία καὶ τὴν πομπὴ τοῦ φαλλοῦ, ὅπως νομίζει. Εἶναι δὲ ἐπίσης ἀσφαλῶς δικαίωμα του νὰ μὴν παραδέχεται ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐπῆραν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας «*τοῦτο ἢ ἄλλο*» ἔθιμο: «*Οὐ μὲν οὐδὲ φήσω ὅκω Αἰγύπτιοι παρ’ Ἑλλήνων ἔλαβον ἢ τοῦτο ἢ ἄλλο* κού *τι νόμαιον*» (Εὐτέρπη 49 κ.ά.). Ἀλλὰ μὲ τὰ «*νομίζω*» καὶ τὰ «*δὲν παραδέχομαι*» δὲν ἀνατρέπονται οἱ ἀποδείξεις τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων. Καὶ πάλι εἶμαι εὐγνώμων πρὸς αὐτόν, διότι εἶχε τὴν ἐντιμότητα νὰ καταγράψῃ καὶ τὶς πληροφορίες του, παρ’ ὅλο πού δὲν ἔτρεφε μεγάλην ἐκτίμησι πρὸς τοὺς ἐκείθεν τοῦ Αἰγαίου Ἕλληνας...

Τὶ ὅμως ἀποδεικνύουν οἱ πληροφορίες αὐτὲς ἐν συνδυασμῷ πρὸς αὐτὲς τῆς «*Θεογονίας*», τῶν «*Ἡοιῶν*» καὶ τοῦ Ὀμήρου — προγενεστέρων τοῦ Ἡροδότου; Ἦταν μήπως συνεννοημένοι ὅλοι αὐτοί, γιὰ νὰ παραπλανήσουν τὸν ἐπισκέπτη τοὺς Ἡρόδοτος; Ἀσφαλῶς ὄχι. Τότε; Δὲν θὰ σχολιάσω καθόλου τὰ λεγόμενα ὑπ’ αὐτοῦ στὸ Ε΄ βιβλίον του (Τερψιχόρη 58) σχετικὰ μὲ τὸν Κάδμο καὶ τοὺς Φοῖνικες, διότι ἡ παρούσα ἔρευνα παρέχει τὶς ἀποδείξεις, πού ἐλάχιστα ἐρέθισαν τὸ περι τῆς ἑλληνικῆς γλῶσσας ἐνδιαφέρον του. Οἱ πληροφορίες ὅμως αὐτὲς οἱ προερχόμενες ἐκ τῶν ἱερέων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡφαίστου (Καρνάκ) ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ Κάδμος ἔζησε πράγματι κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Διός. Καὶ ὁμιλῶ γιὰ τὸν Κάδμο τὸν ἰδρυτὴ τῶν Θηβῶν καὶ πατέρα τῆς Σεμέλης, τῆς μητρὸς τοῦ Διωνύσου. Αὐτὸς ὁ Κάδμος γιὰ τοὺς ἱερεῖς τοῦ Ἡφαίστου, τοῦ ναοῦ τῶν Αἰγυπτιακῶν Θηβῶν, ἔζησε πρὸ δέκα πέντε χιλιάδων ἐτῶν: «*πεντακισχίλια καὶ μύρια λογίζονται εἶναι ἔς Ἀμασιν βασιλέα*» (Εὐτέρπη 145)· ἐπομένως τὸ δικό μας συμπέρασμα εἶναι τουλάχιστον αὐτό, ἐφ’ ὅσον γιὰ τὰ ἀναφερόμενα πρόσωπα ἐκ τῶν ἄλλων πηγῶν δὲν ἔχουμε χρονικὲς ἐνδείξεις.

Ἐπάρχει μήπως κάποιο αἴτιον γιὰ τὴν ἀνάμειξι τοῦ ὀνόματος τοῦ Κάδμου στὸ

ζήτημα του αλφαβήτου; Μήπως εκ των Θηβῶν ἄρχισε ἡ μεταβολὴ τοῦ συλλαβικοῦ συστήματος γραφῆς (πρβλ. γραφὴν πινακίδων τῆς Κνωσοῦ καὶ τῆς Πύλου) καὶ ὁ Κάδμος ἐπεσκέφθη τὸν εὐρύτερο χῶρο τῆς Διός-πολιτικῆς, γιὰ νὰ μεταδώσῃ ἢ προσαρμόσῃ τὰ ἰσχύοντα μέχρι τότε συστήματα γραφῆς στὸ νέο τρόπο, δηλαδή στὸ φθογογραφικὸ σύστημα ποῦ ἰσχύει μέχρι σήμερα; Πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀπολύτως λογικόν, ὅτι σὲ καμμία περίπτωσι δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ ἀλλάξῃς τὸν τρόπον τῆς γραφῆς ἐνὸς λαοῦ, ἐὰν προηγουμένως δὲν προσαρμόσῃς τὰ γραφικὰ νέα στοιχεῖα στὶς φωνητικὲς του ἀνάγκες. Αὐτὴ ἡ αἰτιώδης σχέσι συμβόλων καὶ φωνητικῆς ἀναλύσεως, ἡ ὁποία κατὰ τὴν περίοδο τῆς συλλαβικῆς γραφῆς ἐκαλύπτετο ἐν μέρει ἐκ τῶν εἰκονιζομένων πραγμάτων (φωνοποίησι ἰδεογράμματος), δὲν θὰ ἦταν ἀσφαλῶς εὐκόλο στὶς παλαιότερες ἀκόμη καὶ αὐτῆς μεθόδους γραφῆς, π.χ. ἱερογλυφικὰ (ἄν, ὡς ὑποθέτω, αὐτὴ ἦταν ἡ σειρά), νὰ ἀλλάξῃ, ἀπὸ τὴν μία ἡμέρα στὴν ἄλλη, τὴν γραφὴν ἐνὸς λαοῦ⁴. Θεωρῶ ἐπίσης ὡς λογικόν, σὲ ἡμιπολίτιστους λαοὺς τῶν ἰδεογραμμάτων ἢ φωνοποίησι νὰ εἶναι ἀσφαλῶς πλησιέστερη πρὸς τὴν ἀδιαμόρφωτη ἀκόμη γλωσσικὴ πλαστικότητα αὐτῶν τῶν λαῶν. Τὸ συμπέρασμα ποῦ προκύπτει ἐξ ὄλων αὐτῶν τῶν ἱστορικῶν συνδυασμῶν (Κάδμος — Σεμέλη — Διώνυσος — Θῆβαι Βοιωτίας καὶ Θῆβαι Αἰγύπτου — «ἱερά γράμματα») εἶναι ὅτι ἡ λύσι ἴσως νὰ μᾶς δίδεται στὶς λέξεις *Θήβα* καὶ *Κάδμος*. Ἦδη γνωρίζουμε τίς κωδικὲς σημασίες τῶν περισσότερων γραμμάτων καὶ τῶν δύο λέξεων.

Ἄς ἀρχίσω μὲ τὸ ὄνομα *Θήβα*. Τὸ Θ= βλέπω, τὸ Η= ἥλιος, φῶς, τὸ Β= βαίων (βία ἢ βούλησις), τὸ Α= ἄνθρωπος. *Θήβα* λοιπὸν εἶναι ἡ πόλι τοῦ φωτός, πρὸς τὴν ὁποία βαδίζουν οἱ ἄνθρωποι (ἀφήνω τὸν ἀναγνώστη νὰ προχωρήσῃ σὲ ἄλλες παραλλαγές). Ἐδῶ θὰ ὑπενθυμίσω στοὺς μαθητὲς τῶν παλαιῶν Γυμνασίων τὸν πρῶτο στίχο τοῦ χοροῦ ἐκ τῆς «Ἀντιγόνης» τοῦ Σοφοκλέους, ποῦ ἔλεγε: «ἀκτίς ἀελίου, τὸ κάλλιστον ἐπταπύλω φανὲν Θήβα τῶν προτέρων φάος». *Γιατὶ ὁμως «προτέρων»* σημαίνει τὰς πρόσθεν ἡμέρας ἢ τῶν προτέρων ἡμερῶν; Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι ἡ Θήβα, ὅπως τὸ λέει καὶ ἡ λέξι, ὑπῆρξε πόλι τοῦ φωτός τῶν ἀρχαίων (τότε) χρόνων [*οὗτος δὲ προτέρης γενεῆς προτέρων τ' ἀνθρώπων*] (Ἰλ. Ψ 790): Αὐτὸς δὲ παλαιότερας γενεῆς παλαιότερων ἀνθρώπων].

Μετὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀποκάλυψι, στὴν ὁποία μᾶς ὠδήγησεν ἡ ἀποκωδικοποίησι τοῦ ὀνόματος «*Θήβα*», ἃς δοῦμε τὸ ὄνομα *Κάδμος*, ποῦ εἶναι ὁ ἰδρυτὴς τῶν Θηβῶν κατὰ τὴν «*Θεογονία*». Πρὸ τῆς ἀναλύσεως ὁμοῦς τοῦ ὀνόματος «*Κάδμος*» θὰ ἀναπτύξω τὴν πρόθεσι «*κατά*», ἡ ὁποία εἶναι τὸ πρῶτο συνθετικὸν τριῶν χιλιάδων τουλάχιστον λέξεων τοῦ λήμματος «*Κ*». Αὐτὸ βεβαίως τὸ ἐπιχειρῶ, διότι ἔχει, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε, ἀπόλυτη σχέσι μὲ τὴν ὀργάνωσι καὶ δομὴ τοῦ ὀνόματος «*Κάδμος*».

* Ἡ Θήβα τῆς Βοιωτίας ἐκαλεῖτο «*ἐπτάπυλος*,» τῆς Αἰγύπτου «*ἐκατόμυλαι*», ἀλλὰ πέραν τῶν δύο αὐτῶν Θηβῶν ἀναφέρονται ἀκόμη ἢ ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου [Ἰλ. Ζ 416] Θήβα «*ὑψίπυλος*», ὅπως καὶ ἕτεροι ἔξι Θῆβαι κατὰ τὸν γεωγράφον Στέφανον Βυζάντιον. Οἱ πόλεις αὐτὲς πρέπει νὰ ἦσαν καὶ κέντρα ἀναπτύξεως τοῦ λόγου καὶ ἐπομένως τοῦ πολιτισμοῦ.

4. Γιὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντες νὰ μυηθοῦν στὴν γραφὴ τῶν Μινωϊκῶν καὶ τῆς Πύλου θὰ συνιστοῦσα τὴν ἐργασία τοῦ ἐρευνητοῦ κ. Ν.Α. Μασουρίδη, «*Ἡ Μινωϊκὴ γραφὴ εἰς τὰς πινακίδας τῆς Πύλου*».

Στόν "Όμηρο καὶ τὸν Ἡσίοδο συναντοῦμε τὴν πρόθεσι «κατά» πρὸ τοῦ συμφώνου «δ» νὰ μεταβάλλῃ τὸ «τ» σὲ «δ» ἀποβάλλοντας συγχρόνως τὸ φωνῆεν «α». Π.χ. (Ἰλιάς, Δ 72) «χαλκοῦ τε στεροπὴν κάδ δώματα ἠχῆεντα» [καὶ τῆ χάλκινη λάμψι κατὰ τὰ δωμάτια τὰ ἠχοῦντα] ἢ (Ἰλιάς Β 160) «Κάδ δέ κεν εὐχολὴν Πριάμῳ καὶ Τρωσὶ λίποιεν» [Κατὰ δὲ ἄν ὡς καύχημα στόν Πρίαμο καὶ τοὺς Τρῶες ἀφήσουν (τὴν Ἑλένη)]. Καὶ στό «Ἔργα καὶ Ἡμέραι» (στίχ. 336) «κάδ δύναμιν δ' ἔρδειν ἰέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν» [τὸ κατὰ δύναμιν πρέπει νὰ προσφέρῃ θυσιεὶς στοὺς ἀθανάτους θεοὺς].

Ἡ ριζικὴ σημασία τῆς προθέσεως «κατά» εἶναι τὸ κάτω, πρὸς τὰ κάτω· σημαίνει (α) τὴν κίνησι ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω π.χ. «βῆ δὲ κατ' Ὀλύμποιο καρῆνων χωρόμενον κῆρ» [Ἰλ. Α 44: Κατέβηκε δὲ ἀπ' τοῦ Ὀλύμπου τὰ ἀκρόρεια βαρεῖα ὠργισμένος στὴν ψυχῆ], (β) ἐπὶ κινήσεως: πρὸς τὰ κάτω, (γ) ἐπὶ κινήσεως εἰς ἔκτασιν, (δ) ἀπέναντι, (ε) ἐπὶ ὄλου διηρημένου εἰς μέρη, ἐπὶ μερῶν χρόνου, ἐπὶ ἀριθμῶν, πρὸς δήλωσιν διευθύνσεως, συμφωνίας, συγκρίσεως ἢ παραβολῆς, ἐπὶ εὐνοίας θεοῦ, ἐπὶ χρόνου διαρκούντος τινος γεγονότος. Καὶ τέλος ἐν συνθέσει σημαίνει: (I) πρὸς τὰ κάτω, (II) συμφωνίαν, (III) τὸ ἐναντίον ἐπὶ ἐχθρικῆς σημασίας, (IV) συχνάκις μόνον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀπλῆς λέξεως, (V) ἐνίοτε τίθεται ὅπως δώση μεταβατικὴν δύναμιν εἰς ῥῆμα ἀμετάβατον, (VI) ὑπονοεῖ φθοράν, ἀνάλωσιν, δαπάνην, (VII) σημαίνει κατὰτάξιν, (VIII) διαμελισμόν. Καὶ τέλος ἡ πρόθεσις κατὰ συντεμένετο ἐνίοτε, ἰδίως παρὰ τοῖς Ἑπικ. εἰς κάγ, κάδ κ.λπ. πρὸ τῶν γ, δ, κ.λπ.

Αὐτὰ συνοπτικῶς περὶ τῆς προθέσεως «κατά». Εἶναι φανερὸ καὶ βεβαίως βγαίνει ἀμέσως ἐκ τῆς ἀναλύσεως (ἀποκωδικοποιήσεως) τοῦ συμφώνου Κ ὅτι: καὶ μόνο τὸ γράμμα «Κ» σημαίνει τὴν κίνησι αὐτὴ τὴν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ἢ ὅποια μαζὶ μετὰ τὸν ἦχο «ΚΟΥΠ» ἢ «ΚΑΤ», πού προκαλεῖται ἀπ' τὸ «κόπτω» ἢ «κτυπῶ» τοῦ ἀνθρώπου (κίνησι καὶ ἐργαλεῖο) μᾶς ἔδωσε τὸν «φθόγγο μετὰ σημασία» ΚΑΤ. Αὐτὸς ὁ φθόγγος, πού ἐγίνε ἢ πρόθεσι «κατά», πράγματι μᾶς δηλώνει, πρῶτον, τὴν κίνησι ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, διότι δι' αὐτῆς τὸ βάρος τοῦ ἐργαλείου καὶ ἡ δύναμις ἢ ἀνθρώπινη πολλαπλασιάζουν τὴν ἰσχύ τῆς κρούσεως, δεύτερον, τὸν ἄνθρωπο, διότι ἡ κίνησι αὐτὴ μπορεῖ νὰ παρουσιασθῇ καὶ ἐκ φυσικῶν φαινομένων (θάλασσα — ὄμβρος — κατολίσθησι — κεραυνός — ἠφαιστειο κ.ἄ.), τρίτον, ἡ κίνησι αὐτὴ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ φυσικὰ φαινόμενα, μᾶς δηλώνει κατεύθυνσι, στόχο τὸν ὅποιο ὁ ἄνθρωπος κτυπᾷ κατὰ κάποιαν ἔννοια ἢ τὸν ἀναγκάζει νὰ κινήθῃ ἢ ἐνισχύει τὴν μετάβασί του ἢ τοῦ προκαλεῖ φθορά, διαμελισμό κ.λπ., μετὰ μέγιστη ὅμως συνέπεια τὸν πόλεμο ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον. Ἦδη ἐγίνε ἀσφαλῶς ἀντιληπτὸ ὅτι σχημάτισε τὴν πρόθεσι «κατά», ὅπου «Κ» ἢ κίνησι κρούσεως, «Α» ὁ ἄνθρωπος, «Τ» τὸ τύπτω καὶ «Α» πάλι ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ τώρα ἐπὶ τοῦ ὀνόματος ΚΑΔΜΟΣ. Ἡ λέξις μετὰ τὴν ἀνάλυσιν τῆς προθέσεως «κατά» ἢ «κάδ» θὰ μπορούσε νὰ χωρισθῇ σὲ δύο μέρη, δηλαδὴ ΚΑΔ-Μ,Ο,Σ. Ἐδῶ τὸ ΚΑΔ μᾶς δίδει τὸν ἄνθρωπο τὸν ἰσχυρὸ καὶ τὸν ἰκανὸ νὰ ἀντεπεξέλθῃ σ' ὅλες τὶς ἀντιξοότητες, διότι ἡ κτυπῶσα (Τ= τύπτουσα) δύναμις (Δ) παύει νὰ κτυπᾷ καὶ μένει μόνο ὡς δύναμις εὐφυΐας (Μ= μῆτις). Ταυτοχρόνως ἢ πρόθεσι «κατά» μετὰ τὸ ῥῆμα δείκνυμι (πού ἔχει ρίζα ΔΕΙΚ- ἢ ΔΙΚ-) μᾶς δίδει μιὰ τρίτη σύνθεσι μετὰ ἔρμηνεία τοῦ «Δ» ὡς ὑποκρύπτοντος τὸ δείκνύω= φανερῶν, κάμνω γνωστὸ, ἀποδεικνύω καὶ ἐν τῷ μέσῳ τύπῳ ὑποδέχομαι, χαιρετίζω (δεξιὰ

χείρ). Αὐτὴ λοιπὸν ἡ δύναμι τῆς εὐφυΐας (Μ) ἐκπορευόμενῃ ἐκ τοῦ κρατίστου, τοῦ ἀρίστου τῶν ἀνδρῶν (ΚΑ) φωτίζει [Θῆβαι] τὴν οἰκουμένη (Ο) σημαίνουσα⁵ (Σ) (*σημαίνω*= δεικνύω διὰ σημείου ἢ σημείων, φανερώνω, γνωστὸν ποιῶ).

Ἐνακεφαλαιώνοντας: ὁ πατέρας τῆς Σεμέλης καὶ πάππος τοῦ Διωνύσου ἢ Ὀσίριδος, ὅπως εἶπε ὅτι ἀποκαλοῦν οἱ Αἰγύπτιοι τὸν Διόνυσο ὁ Ἡρόδοτος, ὁ ἰδρυτὴς τῆς Θῆβας, τῆς πόλεως τοῦ πνευματικοῦ φωτός, τοῦ κέντρου ἢ τῶν κέντρων (Θῆβαι ὑπῆρξαν ἐννέα τὸν ἀριθμὸν) τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ἐλληνικοῦ λόγου ὁ κάλλιστος (Κ) τῶν ἀνδρῶν (Α) ὁ δεικνύων (Δ) τὴν Διὸς σοφίαν (*μητις*) (Μ) διὰ τῶν Μουσῶν σὲ ὅλη τὴν οἰκουμένη (Ο), ὁ σημαίων (Σ) διὰ σημείων ὁρατῶν καὶ ὄχι διὰ λόγου ὠνομάσθη ὑπὸ πάντων *ΚΑΔΜΟΣ*.

Αὐτὸς ὁ Κάδμος, οἱ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου στὴν ἑκατόμυλον Θῆβην ἀπέδειξαν στὸν Ἡρόδοτο, ὅτι ἔζησε πρὸ 15.000 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του. Εἶναι δὲ ἀπορίας ἄξια, ἂν δὲν εἶναι ἐμβόλιμο τὸ μέρος αὐτό, ἢ σκέψι ν' ἀντιπαραθέσῃ ἕνας ἱστορικὸς στὶς ἀποδείξεις τὴν ἀστήρικτη ἀντίθετη γνώμη του. Ἐπίσης καὶ τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτοῦ (Τερψιχόρη 58) γίνονται ἀκατανόητα καὶ ὑποπτα, παρ' ὅλον ὅτι οἱ τριβῆς πρὸς τὴν ἀλήθεια διασκεδάζονται ἀπὸ ἕνα «ὡς ἐμοὶ δοκέει». Καὶ στὸ τμῆμα αὐτό, γιὰ αὐτὸ τὸ «ὡς ἐμοὶ δοκέει» διακόπτεται (μὲ ἄνω τελεία), γιὰ νὰ συνεχίσῃ: «μετὰ δὲ χρόνου προβαίνοντος ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλλον καὶ τὸν ρυθμὸν τῶν γραμμάτων»; Καὶ ὡς πρὸ μὲν τὴν ὁμιλία, εἶναι φανερὸ ὅτι οἱ μεταφερθέντες, ὅπως λέγει, ὑπὸ τοῦ Κάδμου Φοίνικες τὴν ἄλλαξαν καὶ ἄρχισαν νὰ ὁμιλοῦν ἐλληνικά, ὡς πρὸς τὴν γραφὴ ὅμως μᾶς λέγει ὅτι ἄλλαξαν τὴν μορφή τῶν στοιχείων!.. Ποιὸ εἶναι τὸ ἀληθές; Καὶ πάλι θεωρῶ ὡς ὑποπτο καὶ ἀποτέλεσμα ξένων παρεμβολῶν ὅλο τὸ Ε 58 τοῦ κειμένου.

Αὐτὰ περὶ Κάδμου. Ἐδῶ δὲ καὶ τὸ τέλος τοῦ συμφώνου «Κ».

5. Ὁ Πausanias (Βοιωτικά 31) ἀποκαλύπτει ὅτι στὸν Ἐλικῶνα καὶ στὴν πηγὴ «τοῦ Ἴππου» τοῦ ἐπεδείχθη πλάξ μολυβδίνη κατεστραμμένη σὲ πολλὰ μέρη, ἐπάνω στὴν ὁποία ἦταν γραμμένα τὰ «Ἔργα καὶ Ἡμέραι» τοῦ Ἡσιόδου. Ὑπάρχουν μάλιστα, μᾶς λέγει, καὶ «ἔπη μαντικά», τὰ ὁποία ἐξέλεξε καὶ ὁ ἴδιος, γιὰ τὰ ὁποία ἔλαβε ἐξηγήσεις «ἐπὶ τέρασιν». Τέρας= σημεῖο σπάνιο. Σῆμα= δεῖγμα διὰ τοῦ ὁποίου ἀναγνωρίζει κανεὶς πρᾶγμα ἢ πρόσωπο. Νὰ ἐπρόκειτο περὶ γραφῆς συλλαβικῆς μετὰ ἰδεογραμμάτων, γι' αὐτὸ μήπως τὴν ὀνομάζει «ἔπη μαντικά»;